

ГРОМАДСЬКО-АКТИВНА ШКОЛА

Кожна школа прямує своїм шляхом розвитку, адже кожна школа – органічна структура, яку творить ентузіазм персоналу, бачення лідерської команди і потреби місцевої громади.

Всеукраїнський Фонд «Крок за кроком» разом із міжнародними партнерами розробили стандарти для громадсько-активних шкіл, що допомагають школам визначити найкращі практики та шляхи для подальшого розвитку. Сьогодні Стандарти успішно використовуються у понад 10 країнах світу, серед яких: Боснія та Герцеговина, Великобританія, Вірменія, Молдова, Монголія, Казахстан, Польща, Росія, Чехія, Україна. **Ключовими ознаками за міжнародними стандартами якості діяльності ГАШ є:**

Лідерство

Концепція розвитку школи, стратегія, підтримка та ресурси для роботи.

Партнерство

Школа тісно співпрацює з іншими організаціями, здійснюючи спільну діяльність, обмінюючись інформацією та ресурсами.

Соціальна інклюзія

Усіх учнів заохочують до участі в житті школи із шанобливим ставленням до їхнього етнічного походження, релігійних вірувань, соціального класу, фізичних та інтелектуальних можливостей, гендерних особливостей тощо.

Послуги

Школа та її партнери пропонують перелік послуг відповідно до потреб громади.

Волонтерство

Учні й дорослі працюють разом, щоби підтримати розвиток місцевої громади, намагаючись зробити своє оточення кращим для життя, роботи та навчання.

Навчання протягом усього життя

Школа реалізує концепцію навчання протягом усього життя: для академічних досягнень, покращення професійних навичок, задоволення.

Розвиток громади

Школа підтримує громаду, щоби виявити та вирішити спільні проблеми.

Залучення батьків

Школа тісно співпрацює з батьками, допомагаючи усунути бар'єри до участі в житті школи й забезпечуючи для дітей середовище, що підтримує навчання.

Шкільна культура

Громадсько-активна школа є відкритою та сприятливою для змін. Демократичні принципи використовуються в усіх сферах шкільного життя.

Наша школа залучилася до цього проекту у 2014 році. Спочатку було розроблено програму роз-

витку школи як громадсько-активної. Розробкою проекту займалася Олена Володимирівна Пиріг, яка на той час працювала педагогом-організатором школи та координувала роботу шкільної дитячої громадської організації «МІГ».

Директор школи Таїсія Гаврилівна Малиновська стала учасником Всеукраїнського клубу директорів ГАШ.

У 2015 році, у зв'язку з розширенням у школі та її мікрорайоні категорій дітей, які входять до «групи ризику», виникла необхідність долучитися до проекту «Створення інклюзивного безпечного середовища в навчальних закладах і громадах». У рамках цього проекту ми взяли участь у навчально-практичному тренінгу «Кола друзів», який організували Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» за підтримки Фонду «Інститут Відкритого Суспільства» та Фонду Чарльза Стюарта Мотта. В цьому році до проекту було залучено представників громадсько-активних шкіл Дніпропетровської, Харківської, Донецької, Запорізької, Луганської областей. Навчання проводили тренери з Великобританії Джекі та Колін Ньютон.

«Кола друзів» – це методологія поширення інклюзії в загальноосвітньому навчальному закладі, що забезпечує залучення до колективу кожної дитини («фокусної дитини») будь-якого віку, яка має труднощі у школі внаслідок індивідуальних особливостей розвитку (порушення розвитку), особисту кризу чи проблемну поведінку.

Такі «Кола друзів» у нашій школі проводяться в тих класах, де є потреба у подоланні проблем в колективі: в 1 класі (конфліктна дитина), в 2 класі (відкинута дитина), в 3 класі (дитина з кризовою ситуацією в сім'ї), в 4 класі (гіперактивна дитина). До кінця навчального року вдало закінчилися три кола. Самою яскравою стала історія дівчинки з 3 класу, яку спочатку не обрали «фокусною дитиною», але в процесі роботи з класним колективом з'ясувалося, що

сама вона потребує свого «Кола друзів». Дитина була замкненою, відчуженою, байдужою до всього оточуючого, ніколи не усміхалася, хоча й ні з ким не конфліктувала. З'ясувалося, що вона із сім'ї, в якій мама – вихованка інтернатного закладу, тато – учасник АТО, її вихованням переважно займається бабуся. Мама дівчинки

не знає як і не вміє спілкуватися з дитиною, вона може дві години просидіти з дитиною і мовчати. Створене коло «Сонечко» (так назвали його діти-добровольці, які захотіли допомогти дівчинці) допомогло їй соціалізуватися та долучитися до класного колективу. Одна з учасниць цього кола після декількох занять сказала: «Ми не лише допомагаємо іншим – ми допомагаємо й собі». Коло завершило роботу тоді, коли дитина стала почуватися впевнено у своєму середовищі, середовищі однолітків – усміхається, радіє життю і готова допомогти іншим. А найголовніше, що вона бачить тих, кому потрібна допомога.

З інтерв'ю з Аліною:

– Який настрій у тебе?

А. Гарний (усміхається)!

– Чому?

А. Тому що у мене багато друзів (називає тих, хто входить до кола).

– Тобі подобалося бути в колі?

А. Так! Бо ми там грали, говорили компліменти.

– Який комплімент тобі найдужче сподобався?

А. Здорова, слухняна, красива.

– Що тобі дало коло друзів?

А. Я стала краще вчитися, більше перебуваю в колективі, багато хто став зі мною дружити.

– Кому б допомагала ти?

А. Всім!

– Кого, ти вважаєш, треба включити в коло?

А. Віталію.

– Чому?

А. Тому що з нею ніхто не дружить.

– Ти б їй допомагала?

А. Так. Проводили б разом час, дружила.

Історія цієї дівчинки була представлена як досвід реалізації методичних матеріалів на робочій зустрічі з тренером-наставником «Кола друзів» Коліном Ньютоном у травні 2016 р. в Харкові.

Методику «Кола друзів» представили вчительському та батьківському колективам школи під час проведення тематичного «круглого столу». Перші результати роботи за цією методикою презентували вчителіям початкової школи під час проведення районного семінару в стінах нашої школи в лютому 2016 р.

Участь у проекті «Проектний менеджмент» в рамках проекту Всеукраїнського фонду «Крок за кроком» – «Створення інклюзивного безпечного середовища в навчальних закладах і громадах» стало наступним кроком у розширенні партнерства школи з місцевою громадою.

Результати оцінки потреб громади засвідчили, що більшість вважає актуальною проблемою соціально-правову незахищеність осіб, які прибули до нашої громади з Донецької та Луганської областей, адаптацію військовослужбовців, які повертаються з антитерористичної операції, та бездоглядність дітей із родин, які опинилися у складних життєвих обставинах. Серед них чимало сімей військовиків: учасників АТО та тих, хто повернувся із зони бойових дій. За даними РАГСу, у нашій громаді різко збільшилася кількість розлучень у сім'ях, батьки яких беруть або брали участь

у антитерористичній операції, а звідси: підвищення рівня конфліктності та агресії в сім'ях, зниження рівня успішності дітей в школі, емоційні зриви та психологічні стреси, бездоглядність дітей з боку батьків, що спричиняє ризиковану поведінку, конфліктність у

дитячому середовищі, конфлікти дітей з дорослими та інше.

Соціальну незахищеність цих категорій посилює віддаленість від районного центру – м. Новомосковська (відповідно і від районних соціальних служб) та брак коштів на поїздки.

Відсутність в м. Перещепині та Новомосковському районі сучасного центру обмежує можливості отримання правової та соціальної

безкоштовної допомоги особами, які цього потребують.

Перещепинська СЗШ № 1 взяла на себе відповідальність щодо створення умов для надання соціально-правової допомоги незахищеним верствам населення для успішної адаптації у нашій громаді шляхом організаційної роботи шкільного соціально-психологічного центру «Довіра».

Актуальність проекту в тому, що члени нашої громади: сім'ї внутрішньо переміщених осіб, родини учасників АТО залишаються сьогодні наодинці з проблемами незахищеності, неприйнятності: змушені повністю змінювати свій звичний спосіб життя, формувати нове коло знайомих, а це дуже часто пов'язане зі стресом, страхом перед змінами.

Центр буде надавати такі послуги:

– поширення інформації (виготовлення буклетів, інформаційних бюлетенів, оголошень, повідомлень на сайтах, ЗМІ), необхідної для вирішення складної життєвої ситуації (довідкові послуги), а саме: про види соціальних виплат (якщо сім'я або особа має на них право відповідно до чинного законодавства); про заклади та умови отримання соціальних послуг;

– проведення навчання для батьків: лекцій, показ відеомате-

ріалів щодо подолання кризи сім'ї, негативного впливу сімейних негараздів на розвиток дитини, зміцнення інституту сім'ї, поширення засад відповідального, усвідомленого батьківства;

– поширення інформаційно-просвітницьких матеріалів про права дітей ВПО та дітей учасників АТО, щодо відповідальності батьків за невиконання батьківсь-

ких обов'язків, жорстокого поводження з дітьми, насильства, також матеріали щодо прав дітей, внутрішньо переміщених сімей та учасників антитерористичної операції;

– інформування про ресурси громади, служби, організації, заклади, установи, що працюють у сфері захисту прав дітей тощо;

– залучення дітей із проблемних категорій, які мають труднощі адаптації до нових умов життя та спілкування, до проведення «кіл друзів».

Яких результатів для громади ми очікуємо? Цей проект вже затвердив Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». Його бюджет склав приблизно 77 тисяч гривень (55 з яких надав Фонд), на які закуплено обладнання для кабінету: інтерактивну дошку, ноутбук, принтер, фотоапарат, фліпчарт, робочий стіл, канцтовари. Складено меморандуми про співпрацю із соціальними службами РДА, районним відділом освіти, громадськими організаціями. Відкриття ІШЦСПД «Довіра» приурочено до 25 річниці Незалежності України.

Довготривалим результатом буде:

– зниження рівня тривожності дітей із сімей ВПО та АТО шляхом впровадження методики «Кола друзів»;

– зниження рівня тривожності (конфліктності) у громаді;

– підвищення рівня соціально-правової грамотності членів громади;

– збільшення обсягів пропагандистських матеріалів у засобах масової інформації щодо використання можливостей шкільного соціально-психологічного центру «Довіра»;

– належний рівень задоволення запитів відповідних груп населення місцевої громади.

Життя триває, життя змінюється, життя рухається вперед!

Запрошуємо всіх небайдужих до творчої активної співпраці, обміну досвідом, думками і проблемами. Ми – люди, ми – можемо помилятися, але не помиляється той, хто не працює.

Любов ПЛАХОТІНА,
керівник проекту, заступник
директора з виховної роботи
Перещепинської СЗШ № 1,
Новомосковський район